

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU

KUUKIRI

02/2023

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 1. märtsil

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Maarja Gustavson (557 9979), Tanel Breede (521 7478)

Silver Riisalo (507 9638), Külli Sepp (514 4443)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

Maastikuarhitektide kokkusaamine, 3. veebruaril EMALi ruumis

Sel reedel (3.02) kell 18.00-20.00 on kõik maastikuarhitektidest juhid, pealikud, vabakutselised ja teisedki, kellele ettevõtluse kõõgipool huvi/peavalu pakub, oodatud liituma väikese kokkusaamisega EMALi ruumis, Lutsu 5 (III korrus). Arutelupunktidenä on kavas läbi käia küsimus, kas taoliseid kokkusaamisi oleks edaspidigi vaja, milline formaat nendeks kõige paremini sobiks ning millised teemad on kõige põletavamad. Tulijatel palutakse endast märku anda [registreerimislingil](#).

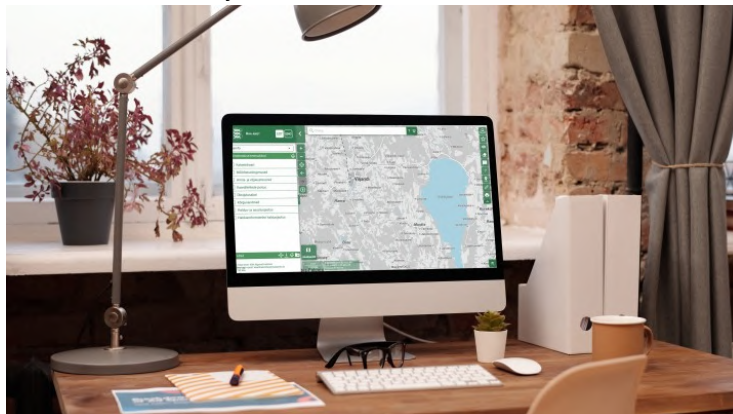
Aastatetagune maastikuarhitektide kohtumine Antoniuuse õuel

Maa-ameti ruumiandmeid tutvustav veebiseminaride sari

Maa-amet alustab 2023. aastal kaks korda kuus toimuvat veebiseminaride sarja, mis keskendub ruumiandmete ja nende kasutusvõimaluste tutvustamisele. Seminarid toimuvad iga kuu teisel ja neljandal teisipäeval kell 13.00 ühe akadeemilise tunni jooksul (45 minutit) ning käsitlevad ühte teemat – näiteks kaardiakna kasutamist, andmete leidmist kataloogist või mõnd andmestikku. Kuulajaks oodatakse nii koolinoori, üliõpilasi, erialaspetsialiste, teadlasi, planeerijaid kui ka ruumi- ja ajaloo huvilisi jne.

Seminarid toimuvad Teamsi keskkonnas. Link avaldatakse [koolituskalendris](#) kolm tööpäeva enne igat koolitust ja saadetakse e-postiga Maa-ameti ruumiandmete uudiste listi uuGISed liikmetele. Listiga saab liituda [SIIN](#).

Lisainfo koolitustesarja kohta [SIIN](#).

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU AASTAPREEMIA LAUREAADID 2022

Eelmisel laupäeval, 28. jaanuaril toimus Tallinna Muusika- ja Balletikoolis pidulik Eesti arhitektuuripreemiade auhinnatseremoonia. Kokku premeerisid Kulka arhitektuuri sihtkapital, arhitektuurivaldkonna erialaliidud ja arhitektuuriajakiri MAJA 16 laureaati – Eesti arhitektuurivaldkonna väljapaistvamate saavutuste ja teoste autoreid. Kõikide võidutöödega saate tutvuda arhitektuuripreemiade [kodulehel](#) ning erisaates “Aasta arhitektuuripreemiad 2022”, mis on järelevaadatav [Jupiteris](#).

EMAL andis välja kolm aastapreemiat, millest igaüks on oma laureaadi tiitlit enam kui väärt. Võidutööde kohta saate pikemalt lugeda kuukirja leheküljel nr 3, kus žürii nimel mõtiskleb konkursi sisu ja tulemuste üle Remi Kübar.

Eesti Maastikuarhitektide Liidu aastapreemia laureaadiid 2022 on:

Emajõe linnaujula. Maastikuarhitektuur: Mirko Traks, Kristjan Talistu, Uku Mark Pärtel, Juhan Teppart, Karin Bachmann (Kino maastikuarhitektid).

Mõttepaus – linnakunstifestivali PÖÖRA! installatsioon. Autor: Mark Gritliht.

Tondiraba park. Maastikuarhitektuur: Heiki Kalberg, Tanel Breede, Merle Karro-Kalberg (AB Artes Terrae). Panustasid: Mirjam Tasa, Anna Belova, Sten Juur, Henri Kalm, Hendrik Kurrikoff.

Arvo Pärsti keskuse residentuuriprogramm

Arvo Pärsti keskuse residentuuriprogrammi eesmärgiks on pakkuda eri valdkonna loovisikutele ruumi, aega ja vaikust loominguga tegelemiseks. Residentuuri pikkuseks on 1-4 nädalat ning kandideerima on oodatud nii heliloojad ja interpreedid, kirjanikud, kunstnikud, arhitektid, filmi- ja tantsukunstnikud kui ka teiste kunstivaldkondade esindajaid. Taotlusi saab esitada **31. märtsini**. Kandideerimisavalduse ja lisainfo leiate [SIIT](#).

VÕISTLUSED:

BAUA paviljoni ideevõistlus

Võistlusega oodatakse kõigilt ruumivaldkonnas tegutsejalt (sh üliõpilastelt) lennukaid installatsioone ja kavalaid ideid Baltimaade 3 x 3 m paviljoni sisustamiseks Kopenhaagenis! Ideede saatmise tähtaeg on **13. veebruaril 2023**. Osalemisõigus on Baltikumis resideeruvatel arhitektidel, disaineritel ja nimetatud erialade üliõpilastel. Võistlustingimused on üleval [BAUA](#) veebis ja info on leitav ka sündmuse [Facebookist](#).

Kilingi-Nõmme linnakeskuse arhitektuurivõistlus

Saarde Vallavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga kuulutas välja arhitektuurivõistluse, millega otsitakse terviklikku ruumilist lahendust Kilingi-Nõmme keskusele – keskvaljakule ja Pärnu tänava keskele osale. Võistlusalasle jäävad ka lauluväljak, Vabadussõja monumendi park, bussijaam ja vallavalitsuse hoone. Võistluse eesmärgiks on muuta linnakeskuse avalik ruum praegusest lahendusest inimsõbralikumaks ja mitmekesisemaks, tänapäevaseks, esinduslikuks ja ajaloolist pärandit rõhutavaks avalikuks ruumiks, mis pakub meeldivat ja turvalist olemist ning tegevusvõimalusi igas vanuses inimesele igal aastaajal.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **18. aprillil**. Lisainfo [SIIN](#).

Jalgrattakultuuri tutvustav õppereis Taani, 15-17. mai

Taanis toimub selle aasta maikuu kolmepäevane õppereis, mille käigus kohalikud tutvustavad Taani kogemust jalgrattateede planeerimisel ning rattasõidu propageerimisel ühiskonnas. Soodushind registreerides enne 1. aprilli on 540 € ning selles sisalduvad toitlustus, jalgrattarent ning ühistranspordipiletid. Lisaks peavad osalejad ise otsima endale majutusvõimalused.

Lisainfo õppereisi programmi ning registreerimise kohta [SIIN](#).

Tartu südalinnas kultuurikeskuse arhitektuurivõistlus

Avaliku üheetapilise arhitektuurivõistluse eesmärk on leida Tartu südalinnas kultuurikeskuse hoone ja väliruumi rajamiseks parim arhitektuurilahendus, mis sobitub etteantud asukohta ja miljöösse ning loob terviku Emajõe-äärse linnaruumiga.

Osalejate ülesanne on projekteerida hoone linnaraamatukogu, kunstimuuseumi, sündmuskeskuse ja teiste kultuurikeskust toetavate ruumide jaoks koos elurikka ja mitmekesise pargimaastiku ning inimhõõtmelise avaliku ruumiga.

Tööde esitamise tähtaeg on **5. mai 2023**. Lisainfo ja võistluse materjalid leiate [SIIT](#).

Rae riigigümnaasiumi kunstikonkurss

Riigi Kinnisvara koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga kuulutas välja konkursi, et leida parim kunstiteose ideelahendus Rae Gümnaasiumi aulasse. Kunstiteose temaatika võiks olla seotud hariduse, vaimse arengu ja teadmiste omandamisega ning juhendada õppehoone kontseptsiooniga seotud märksõnadest – jätkusuutlikkus, naturaalsus ja loodussääst. Teos võib ühendada erinevaid kunstiliike, -vorme ja materjale. Kavandatav taies peaks olema ajas vastupidavast väärkast materjalist või materjalidest.

Osalemistaotluste ja kavandite esitamise tähtaeg on **25. aprillil**. Lisainfo [SIIN](#).

EMALi traditsioon tunnustada maastikuarhitektuuri silmapaistvaid tegusid, saavutusi ja head välisruumi, on nüüdseks ühe noore eriala ja veelgi noorema erialaliidu kohta juba päris väärika ajaloo. Sel korral jagas liit tunnustusi välja 14. korda ning kuigi konkursi fookus, siht ja formaat on nende aastate jooksul aegamööda muutunud, on sisu ehk soov üksteise head tööd tunnustada ja esile tõsta, jäänud muutmatuks. Seekordse konkursi läbiviimise, telgitaguste ja tulemuste üle mõtiskleb žürii nimel Remi Kübar.

Laupäeva õhtu on nüüdseks juba möödanik ning MUBA suures saalis oli maastikuarhitektide kohalolu tunda. Külalisi oli saabunud ka teistest Balti riikidest ning isegi Soomest ehk auhindamise formaadi koha pealt oleme vist küll kümnesse pannud. Naabritel igatahes huvi jagub.

Klaaside kõliseses jätkus järelepidu endise NO99 teatri ruumides, kus läbilõike Eesti arhitektidest nende kõigis vormides varaste hommikutundideni vinüüpladimuusika järgi tantsu vihtus. Pinged olid maas ning aeg oli õnnitleda või õnnitletud saada.

Esitatud töid oli 2022. aastal kesiselt, kuid nagu kõnedest näha, polnud see ainult maastikuarhitektide mure. Kuigi žürii lõpuks kategooriatest loobus, siis töid, mille vahel kaaluda, ikkagi oli. Tähtis pole mitte kvantiteet, vaid ikka kvaliteet.

Arhitektuuris (nagu ka igas teises kunstivaldkonnas) on olulisel kohal emotsioon ning "ilu on vaataja silmades" aspekt, mistõttu pidasime vajalikuks vähemalt eelvaliku välja selgitamiseks välja töötada hindamismaatriksi, kus iga töö kaaluda kunstiliste väärtuste (kompositsioon, ruumikvaliteet ja narratiiv), kõvade väärtuste (materjalikasutus, ehituskvaliteet ja detailide läbitöötatus) ning keskkonnapsühholoogiast lähtuvate pehmete väärtuste seisukohast. Pehmete väärtuste all mõeldakse näiteks ühenduste loomist kogukonna, ajalookihistuste ja identiteedi vahel ehk kihilisust, ruumiga suhestumist aktiivselt või passiivselt, avastamisrõõmu ja sedagi, kas tegemist on demokraatliku ruumiga, kus paljud ühiskonnagrupid on oodatud ja nende vajadustega arvestatud. Loomulikult ei jäänud see pelgaks Exceli tabeliks, vaid korduvatel kohtumistel augusti lõpus ja septembri alguses eraldati terad sõkaldest ikka näost näkku argumenteerides.

Hea meel on selle üle, et tänaseks on vähemalt erialaringkondades heas mõttes ära leierdatud terminid nagu elurikkus, liigirikkus, linnaloodus ning säästvad rohelahendused paljude maastikuarhitektide tavapraktikasse jõudnud. Need ei ole enam mõne üksiku pioneeri pärusmaa, vaid meeldivalt jõudmas „mainstream“i. Teisalt hakkab silma ka maastikuarhitektuursete terviklahendusteni pürgimine, kus maastikuarhitekt ei ole pelgalt haljastuse lahenduse eest seisja, vaid ka tervikut mõtestav ning eri distsipliine ühendav jõud, kes esindab kõige muu hulgas ka arhitektuurseid rohekaalutlusi. Need teemad peaksid olema nüüdseks meie leivanumbreid.

Mul on siiralt hea meel loomulikult ka kõigi võitjate üle. Laureaadid said väärikad, kandes hetkel maastikuarhitektuuris päevakorral olevaid võtmeväärtusi nagu linnalooduse väärindamine, elurikkuse kasv ja hea ruumikvaliteet. Tähelepanu said nii sisu kui ka vorm, kuigi siinkohal kutsuksin omalt poolt üles veel julgemalt katsetama.

Head ruumi said juurde nii Tartu, kui ka **Tondiraba park** Lasnamäel, mille väliruumil sh paepealsetel ja muul loodukeskkonnal lasti õnneks või kahjuks mikrorajoonide rajamisest peale omasoodu kujuneda. Praegu vaadates oli see võib-olla isegi hea, kuna nullist oleks nii mitmekesist „rohelaadimiskeskust“ raske rajada olnud. Natuke oli projekt man küll valimiste ja kohati kiirustamise hõngu, kuid mis siis sellest ikka. Kui žürii seal esmakordselt kohapeal käis oli avanev vaatepilt muljetavaldav. Park oli paksult rahvast täis ja just selle eest tulid maksimumpunktid.

Emajõe linnaujula võlus ennekõige detailide ja väga hästi teostatud ning lihtsa kontseptsiooniga. Kohe näha, et Karini ronimistorude unistus sai väärika väljundi ja egas tagasi hoitud. See projekt näitas, kui oluline on lisaks sisule ka vorm ja teostus. Valitses balanss ilma üleliigse tsoneerimise ning ülemõtle miset. Need vormid tulid südamest ja rõõmuga. Märk sai maha sõna otseses mõttes.

Just kunsti ja installatsioonide roll väliruumis, olgu see siis linna- või maakeskkonnas, väärivad kindlasti laiemat tähelepanu ja tunnustust ja sellest lähtudes otsustati auhindadele kaaluda ka maastikuarhitekti tavapraktikas võib-olla mitte nii tihedaid külalisi ehk (linna)-maastikuinstallatsioonide.

Vabaduse väljakul aasta tagasi toimunud linnakunstifestivali PÕÖRA raames püstitatud installatsioonis „**Mõttepaus**“ on nii kutset aktivismile kui ka ühiskonna väärtushinnangute (köver)-peegeldamisele. Installatsioon avas ruumi diskussiooniks, jättes samas otsad piisavalt lahti, et kõik osapooled saaksid sõna sekka öelda, ise autorina otseseid hinnanguid andmata. Kutsutakse rahulikult mõtlema ja mõtisklema või lihtsalt mängima.

Ehk siis mängigem, põrgatagem ideid, mölgutagem mõtteid ka käesoleval, 2023. aastal ning loodetavasti saab nii mõnigi „metafoorne“ ronimispuu ka sel aastal head ruumi tähistavale uksele jala vahele,

Loomiseni,
Remi Kübar
Žürii kõneisik

Tondiraba park. Foto: Merle Karro-Kalberg

Emajõe linnajula. Foto: Jaan Sokk

„**Mõttepaus**“